

Regionplane- och trafiknämnden

Yttrande över Samordnad kontroll av miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kontoret föreslår att Regionplane- och trafiknämnden beslutar

att avge remiss över Samordnad kontroll av miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft i enlighet med bilaga 1.

SAMMANFATTNING

Naturvårdsverket föreslår former för en samordnad kontroll av miljö kvalitetsnormer för utomhusluft. Länsstyrelserna föreslås besluta om regionala luftövervakningsprogram, som ska reglera kommunernas arbete. Länsstyrelserna ska dock kunna ge befintliga luftvårdsförbund uppdrag att ta fram programmen.

Kontoret anser att erfarenheterna från Stockholmsregionen talar för att länsstyrelserna inte bör ges ett sådant utökat ansvar. Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund fungerar väl som regionalt stöd för kommunerna. Genom utveckling av kunskap om luftföroreningar och fungerande modellberäkningar läggs en grund för långsiktig planering av betydelse för att klara miljö kvalitetsnormer.

ÄRENDET

Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet önskar synpunkter på Naturvårdsverkets rapport "Samordnad kontroll av miljö kvalitetsnormerna för utomhusluft – redovisning av ett regeringsuppdrag". Stockholms läns landsting har inbjudits att ha synpunkter och begäran om yttrande har skickats från Finansroteln till Regionplane- och trafiknämnden.

Stockholms läns landsting

Postadress
Box 4414, 102 69 Stockholm

E-post
rtk@rtk.sll.se
Direkt borje.wreden@rtk.sll.se

Besöksadress
Västgötagatan 2
Kommunikationer
T-bana Medborgarplatsen, buss 59 & 66
pendeltåg Stockholm södra

Telefon
Växel 08-737 25 00
Direkt 08-737 41 89
Mobil 070 737 41 89

Telefax
08-737 25 66

Naturvårdsverket har fått i uppdrag av regeringen att ta fram förslag som kan underlätta arbetet med att kontrollera efterlevnaden av miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Miljökvalitetsnormer infördes i miljöbalken år 1999. De utgör föreskrifter om kvaliteten på mark, vatten, luft eller miljön i övrigt. Naturvårdsverket anger syftet med dem som ett juridiskt styrmedel för uppfyllande av internationella, nationella, regionala och lokala miljömål och för att kunna genomföra befintliga och kommande EG-direktiv. Det övergripande målet är att varaktigt skydda människors hälsa och/eller miljön.

Kommunerna är enligt en av regeringen utfärdad förordning om miljökvalitetsnormer för utomhusluft skyldiga att mäta eller på annat lämpligt sätt bedöma om miljökvalitetsnormer överskrids inom kommunen. Under vissa förutsättningar anges dock att kontrollen skall ske genom mätningar, exempelvis i områden med en befolkningskoncentration på över 250 000 invånare. Kontrollen kan ske genom samverkan mellan flera kommuner. Om halterna av olika ämnen överskrider en miljökvalitetsnorm kan kommunerna bli skyldiga att ta fram ett åtgärdsprogram. I Stockholms län har länsstyrelsen ålagts detta i ett par fall.

Naturvårdsverket skriver att det i projektet har redovisats ett antal förbättringsområden som bl a rör att mätningar inte görs i enlighet med krav, att kraven är otydliga, att kostnadsfördelningen är orättvis, att det finns brist på kommunala resurser och att rapporteringen skiljer sig åt.

Naturvårdsverket har nu föreslagit en samordnad struktur för mätningar och rapportering. De viktigaste delarna framgår av sammanfattningen i bilaga 2. Kommunerna föreslås ha ett fortsatt ansvar för kontrollen av luftkvalitet och uppfyllande av miljökvalitetsnormer, men arbetet ska regleras av ett regionalt luftövervakningsprogram beslutat av länsstyrelsen. Naturvårdsverkets intention med förslaget är att få en bättre, mer kostnadseffektiv och rättvis kontroll än i nuläget. Man hävdar att förslaget innebär betydligt minskade mätkrav och därmed minskade kostnader för kontrollen.

De regionala luftövervakningsprogrammen ska innehålla en strategi för var och vilka mätningar som bör göras i tätorterna. Andra viktiga delar i programmen är en beskrivning av den aktuella situationen för luftkvalitet i länet, bedömningar av risker för överskridande av miljökvalitetsnormer samt en plan för kvalitetssäkring av data och former för samordning.

Naturvårdsverket skriver att det är viktigt att ta tillvara befintliga, väl fungerande samarbeten, t ex luftvårdsförbund. Länsstyrelsen skall därför ha möjlighet att ge ett luftvårdsförbund uppdrag att ta fram det regionala luftövervakningsprogrammet, som dock ska beslutas av länsstyrelsen. Luftvårdsförbund skall även kunna ha rollen som utförare av mätningar.

KONTORETS KOMMENTAR

Stockholms läns landsting har inte yttrat sig över förslagen från Naturvårdsverket under tidigare skeden av projektet. Stockholms och Uppsala läns Luftvårdsförbund yttrade sig dock år 2004 över en rapport som har legat till grund för nu aktuellt förslag. Man var mycket kritisk till ett överförande av ansvar till länsstyrelserna. Länsstyrelsen i Stockholms län var däremot positiv till ett utökat och tydligare ansvar för länsstyrelserna, men framhöll även vikten av att inte bryta den verksamhet och de former av samarbete som redan fungerar på ett bra sätt.

Regionplane- och trafiknämnden yttrade sig vid tre tillfällen under år 2003 och 2004 över förslag till åtgärdsprogram för att klara miljö kvalitetsnormer för kvävedioxid respektive partiklar. Vid dessa tillfällen uttryckte nämnden bl a att reglerna om miljö kvalitetsnormer samt deras tillämpning och samspel med övrig lagstiftning behöver ses över. Det är en synpunkt som även aktualiseras av nu aktuellt förslag om hur kontrollen av miljö kvalitetsnormerna ska ske.

Stockholms läns landsting är en av grundarna av Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund. Förbundet är ett exempel på hur de regionala perspektiven kan stödja kommunernas arbete och i det här fallet deras ansvar för kontroll av miljö kvalitetsnormer. Kontoret anser att de positiva erfarenheterna från Stockholmsregionen bör vara en viktig utgångspunkt för hur en samordnad kontroll kan utvecklas.

Sven-Inge Nylund

Börje Wredén

Bilagor

1. Remissyttrande
2. Sammanfattning av Naturvårdsverkets rapport